

MINĖJIMAS MAINZE

PLB Vokietijos krašto valdyba, tęsdama ilgą išpareigojimo virtusią tradiciją, ir šiemet surengė centrinių Lietuvos nepriklausomybės atstatymo minėjimą. Vieta buvo parinkta Mainzo miestas, spaudos išradėjo Guttenbergo tėviškė, viena seniausių Vokietijos vyskupų sostinių, išgarsėjusių užgavėnių karnavalais, vaidinys rolė ir politikoje, kaip Rheinland-Pfalz krašto sostinė. Lietuviams net už Vokietijos ribų pažįstamas universiteto miestas, kur visa eilė lietuvių yra baigę, ypač medicinos, studijas. Minėjimui data parinkta šeštadienis, kovo 1 d., o salė — kurfürstų pilyje. Jau 10 dienų prieš minėjimą Mainzo miestą puošė gražūs plakatai, kuriuose simpatiška lietuvių su gėlyte rankoje kvietė mainziečius užsukti į lietuvių šventę. Ir tas kvietimas rado neabejotiną atgarsį. Minėjimą pradedant, salėje buvo ne mažiau kaip 600 žmonių, daugiausia lietuvių, bet ir kitataučių. Lietuvių pačiame Mainze tėra maža saujelė, LB apylinkė skaičiuoja apie 30 narių. Tad šimtai suvažiavo iš kitur, kai kas net iš gan toli. Iš kitų miestų buvo atvykusių taip pat vokiečių, lenkų ir kitų tautybių svečių.

Skoningai papuošton scenon pirmiausia įėjo tautiniais rūbais pasipuošusi Regina-Marija Tamošaitytė. Jos padeklamutuotas Bernardo Brazdžionio eilėraštis „Lietuva iš tolo“ atstojo atidaromąją maldą. Kr. valdybos pirmininkas Jonas K. Valiūnas vokiečių ir lietuvių kalbomis nušvietė minėjimo tikslus ir pasveikino svečius bei perdavė iš eilės garbingų asmenų gautuosius sveikinimus. Iš salėje esančiųjų suminėjo Mainzo miesto burmistrą dr. Hoffmann, vyskupo atstovą prel. dr. Molitor, kelis profesorius, karius bei kitų tautybių atstovus. Iš raštu sveikusių pažymėtinas Fed. vyriausybės ministeris pagėgėlių reikalams Heinrichs Windeler, Baden Wuertembergo krašto vidaus reikalų viceministeris pagėgėlių reikalams Schwarz, keli parlamento nariai ir eilė kitų viešojo gyvenimo asmenybių.

Paskaitą skaitė federalinio parlamento narys dr. Werner Marx. Jo tema: „Ar mažosios tautos užmiršamos?“ Prelegentas išsamiai išnagrinėjo padėtį Europoje tarp dviejų pasaulinių karų, nevengdamas nė nusikaltimų vadinti jų vardais. Atkreipė dėmesį į komunistų apgaulingą tautybių politiką, kur viskas užpildoma komunistiniu turiniu. Dėsnis — tautinė forma, ko-

nunistinis turinys. Lietuvių tautos nelaimių priežastis — jos kaimynų, Sov. Sąjungos ir Hitlerio Vokietijos, grobuoniški tikslai. Anot kalbėtojo, ir pamaldžiausias žmogus negali gyventi taikoje, jei tai jo pikta ir galingam kaimynui nepatinka. Politinis pasaulis nenori, kad būtų primenamos didžiųjų padarytosios skriaudos mažiesiems. Kas mėgina jas priminti, skaitomas nepažangiu. Tai puikiausiai parodoma Čekoslovakijos pavyzdžiu, kuris, nepaėjęs ne vieneriems metams laiko, jau kaip ir užmiršta. Vakarų politikams reikėtų išmokti bent kelias minutes pagalvoti su sovietinio ruso galva, tai daug kas vyktų kitaip.

Antrojoje minėjimo dalyje reikėsi menininkai. Juos publikai labai simpatingai pristatinėjo Danutė Lukšaitytė, mainzietė, buvusi Vasario 16 gimnazijos mokinė. Pirmiausia į sceną ji iškvietė heidelbergietę, taip pat buvusią Vasario 16 gimnazistę, Regina-Mariją Tamošaitytę, padeklamuoti Maironio „Jūrą ir Kastytę“. Deklamatorė savo vaidmenį atliko pasigėrėtina ir susilaukė šilto publikos įvertinimo plojimu bei gėlėmis. Tautiniai šokiai buvo išdalyti į dvi dalis. Pirmajame išėjime sušokta Kubilas, Sadutė, Rugučiai, o antrajame — Jonkelis, Blezdینگėlė ir Malūnas. Šokėjai, akordeonistas miunchenietis studentas Mečys Landas ir šokių mokytoja Eliza Tamošaitienė tiek šokių metu, tiek baigiamosiose ceremonijose publikos buvo labai mielai ir tiesiog dėkingai sutikti. Kazio Motgabio diriguojamas Vasario 16 gimnazijos choras pagiedojo J. Gudavičiaus „Kur giris žaliuoja“, Kazio Motgabio kompoziciją „Pirmyn gi, vyrai, už tėvynę“ ir jo harmonizuotas Griauzdės „Raitelio dainą“ bei liaudies dainą „Ar aš ne vyneslė“. Pabaigę choro pasirodymo išpildytą Sasnausko kompoziciją „Kur bėga šešupė“, kuri ne vienam klausytojui išspaudė susijaudinimo asarą. Panašiai reaguavo ir pats dirigentas, kai jam buvo teikiamos gėlių puokštės.

Eliza Tamošaitienė šį kartą reikėsi ne tik kaip šokių vadovė, bet ir kaip aktorė-deklamatorė. Ji meniškai padeklamavo Maironio balandę Čičinską. Su Čičinsku maždaug prieš 8 metus ji yra aplankiusi didelę dalį Vokietijos lietuvių susibūrimų ir susilaukusi labai palankaus įvertinimo. Jei kas tikėjosi susilaukti to paties, jau girdėto „Čičinsko“, tai labai sukludo. Šį kartą jis buvo visai kitoks, subtilus, tiesiog

lyriškas. Aktorė susilaukė galingų katučių ir daug puokščių gėlių.

Užbaigai suėjo į sceną visi meniškiosios programos atlikėjai, tuo būdu suteikdami fotografams galimybių įamžinti didelį būrį tautiniais rūbais pasipuošusių šaunaus lietuviško jaunimo. Po užbaigos žodžio sekė Vokietijos ir Lietuvos himnai. Galop programos išpildytojai ir daug lietuvių susirinko į vieną sytainę jaukaus pobūvio. Minėjimas buvo palankiai paminėtas Mainzo, Frankfurto ir kitų vietovių spaudoje. Jo parengimu rūpinosi Kr. valdybos vicepirmininkas kun. B. Ruginas, daug talkinant mainzietėms Danutė Lukšaitytė ir Elenai Kaever. Salę dekoravo Antanas Šiugždinis.

ELI

Puolamas nacionalizmas

Paryžiaus Le Monde (nepriklausomas dienraštis, panašiai įtakingas prancūzų sluoksniuose, — ir panašiai santūrus užsiminti apie Lietuvą — kaip ir N. Y. Times Amerikoje) sekmadieninę sausio 26-27 laidoj paskelbė Prancūzijos spaudos agentūros korespondento tokį pranešimą iš Maskvos:

„Griežtas nacionalizmo Lietuvoj pasmerkimas, paskelbtas penktadienio Pravdoj, atrodė patvirtinąs prieš keletą savaičių paskelbtas žinias apie „nacionalinę“ ligą SSSR-e.

„Anot tų žinių, Baltijos respublikose, kuriose Kaukazo respublikose ir Ukrainoj pastebėta didžiųjų, kolektyvinio pobūdžio, „nukrypimų“.

„Toms žinioms pasirodžius, ėmė atrodyti, kad bene bus rengiamasi šaukti visuotinį centro komiteto susirinkimą „revizionizmo ir nacionalizmo“ temai svarstyti. Pravdos straipsnis, manoma, galės būti tik pradžia eilės puolimų, nukreiptų ir prieš kitas respublikas.

„Tas straipsnis, užėmęs pusę Pravdos puslapio, parašytas itin griežtu tonu. „Neleistini“ nacionalizmo pasireiškimai minimi, tarp ko kita, ypač Vilniuje, Lietuvos sostinėje. Nurodomas ir kitininkas: „kapitalistinis pasaulis, kuris esąs „suinteresuotas nacionalistinių atgyvenų išlikimu“ ir kuris daras viską, kad „sukiršintų vieną prieš kitą šalies tautas“.

Po šio pranešimo, skliaustuose yra pridėtas trumpas paaiškinimas apie Lietuvą, lyg tiems skaitytojams, kurie apie ją, retai minimą, arba būtų pamiršę, ar nei visiškai negirdėję. Paaiškinime priminta, kad Lietuva buvo pasiskelbusi esanti neutrali valstybė, bet nacinė ir sovietinė valdžios susitarė 1939 metais pasidalyti „įtakų zonas“ ir Hitleris sutiko atiduoti Lietuvą Maskvos „zonon“.

Straipsnis, apie kurį prancūzų korespondentas praneša, iš tikrųjų nėra tiesioginis Maskvos smerkimas lietuviams. Tai greičiau lietuvių įskundinėjimas rusams. Būtent, apie Lietuvą vis dar neišnykstančias, o gal net atsigaujančias „nacionalizmo atgyvenas“ rusus per Pravdą šviečia — gal kieno nors iš Maskvos ir paprašytas ar lieptas — G. Zimanas iš Vilniaus, lietuvių kalba leidžiamos „pravdos“ redaktorius. Straipsnis iš tikrųjų pasižymi ne tiek savo griežtumu, kiek bandymu prieš kažin ką pasiaiškinti, kodėl Lietuvoj, po tokių atkaklių partijos pastangų nacionalizmas Lietuvoj išnaikinti, jo vis tiek dar, kur tik pažvelgsi, visur yra...

Tas G. Zimano straipsnis, paskelbtas Pravdoj sausio 24 d., nors ir tirštai putoja nuo smegenų plaunamųjų mitelių, turi ir kai kurių gerų pusių. Visų pirma, jis labai sėkmingai atkreipė vakariečių spaudos dėmesį į padėtį Lietuvoje. Antra — jame pripažįstamas faktas, kad, net ir naują kartą išsiaučius, tautinis susipratimas lietuviuose neišnyko, dėl jo net Maskvoj galvos

DIPLOMATINIAI SANTYKIAI

Diplomatinis santykiavimas Lietuvos valstybės vardu su laisvojo pasaulio valstybių vyriausybų atstovais dabartinė Lietuvos padėtis yra riboto turinio, bet jis vyksta su žymiai didesniu valstybių skaičiumi, negu prieš II Pasaulinį karą.

Vien 1967 ir 1968 metais Lietuvos diplomatinės atstovybės, arba, kur jų nėra, tai Vlikas, yra turėję pasimatymų bei susirašinėjimų su šių valstybių diplomatiniais atstovais arba vyriausybų nariais, kai kuriais atvejais net su vyriausybų galvomis:

Australija, Austrija, Argentina, Barbadosas, Belgija, Bolivija, Brazilija, Burma, Burundis, Čilė, Didž. Britanija, Dahomey, Ekvadoras, Estija, Filipinai, Gabonas, Gana, Graikija, Guyana, Italija, Ispanija, Izraelis, Ivory Coast, Japonija, Jungt. Amerikos Valstybės, Jamaica, Jordanas, Kanada, Korėja, Kamerūnas, Kongas, Kinija, Kipras, Kuwaitas, Latvija, Lesotha, Libija, Luxemburgas, Liberija, Laosas, Mala-

gasyja, Naujoji Zelandija, Nigerija, Nicaragua, Olandija, Paragvajus, Rwandis, Senegalas, Siera-Leona, Šveicarija, Tanzanija, Togo, Trinidad-Tobago, Tunisija, Turkija, Vatikanas, Vietnamas, Vokietija, iš viso 58. (Visus šaltinius patikrinus, šis sąrašas galėtų dar kiek ir padidėti). Lygiai pusė čia paminėtų valstybių yra naujos, ir jų diplomatiniai sąlyčiai su Lietuva įvyksta daugiausia dėl to, kad yra senųjų valstybių pripažįstamų Lietuvos diplomatinė atstovybių. (E)

SPAUDOJE

LAISVĖ IR SAVA NUOMONĖ

Kanadiškiai „Tėviškės Žiburiai“ savo Nr. 6 vedamajame „Nuomonių plantacija“ rašo apie laisvę, jos būtinumą ir ribas. O nuo bendrybių perėjus į mūsų lietuviškąjį pasaulį, išvedžiojama šitaip:

„Mes, lietuviai, esame padalinti tarp Vakarų ir Rytų, tarp laisvės ir nelaisvės. Didžioji tautos dalis, pats jos kamienas, tebėra sovietinėje nelaisvėje, o kita jos dalis — laisvėje. Vergijoj likusieji tautiečiai dirba, kenčia ir tyli, o laisvėje gyvenantieji negali pilnai džiaugtis, kol jų broliai tebėra nelaisvi. Vis dėlto laisvėje gyvenantieji, prasimušę į patogų gyvenimą, dažnai užmiršta savo brolių nelaisvę ir savo darbus tvarko taip, lyg anos vergijos nebūtų, tarytum Lietuva būtų laisva. Jie patenka į bendrą europinės-amerikinės laisvės srovę ir iš jos žiūri į lietuviškąsias problemas. Bene būdingiausias dabartinio stiliaus bruozas yra kraštutinė nuomonės laisvė. Net ir amerikinėse mokyklose pirmoje eilėje puoselėjamas mokinio sugebėjimas susidaryti savo nuomonę ir ją išreikšti. Tokios sistemos mokyklas baigę mūsų tautiečiai ateina į lietuviškąjį gyvenimą ir čia reikiams taip, kaip išmoko mokykloje. Dėl to su jaunosios kartos atėjimu į lietuvių veiklą tapo labai jau pabrėžta nuomonės laisvė. Tų nuomonių atsirado tiek daug, kad jau darosi sunku susikalbėti net pagrindiniais lietuvių veiklos klausimais. Ne tik suvažiavimuose, bet ir spaudoje pasigirdo „atviro žodžio“ reikalavimai, pažadai atidaryti spaudos puslapius visoms nuomonėms, kokios jos bebūtų. Taigi pagrindinis akcentas dedamas ant nuomonės ir tuo būdu sukama lietuviškajame gyvenime į nuomonių plantaciją, lyg tai būtų pagrindinis mūsų dabarties rūpestis“.

Laikraštis pripažįsta teisę turėti nuomonę, bet, bendrųjų reikalų skatinamas, toliau rašo:

„Nenorimalumas prasideda tada, kai visuomenės gyvenimo centre atsistoja ne tiesa, o nuomonė. Tada tiesa nustumiama šalin, išskeliama vieno ar kito nuomonė, kuri dirbtinai padaroma „tiesa“. O tai įvyksta tais atvejais, kai susidaro stipresnis nuomonės balsas (garsiau šaukias) arba išskyla grupė asmenų, pasiryžusi savo nuomonę padaryti „tiesa“. Tai pavojus, kuris labai neaktualus keliais atslenka į lietuviškąjį gyvenimą ir sąmoningai ar nesąmoningai grasina padaryti jį nuomonių plantacija. O mums šiuo metu svarbu ne nuomonių puoselėjimas bei jų gausinimas, o jų derinimas“.

(r. d.)

DARBAS IR PINIGAS

Šitaip pavadintame vedamajame australiškė „Mūsų Pastogė“ (Nr. 9) nurodo, kad darbas ir pinigas yra neišskiriamieji dalykai — daugiau darbo — daugiau pinigų, nėra darbo — nėra pinigų. Bet tas dėsnis ne visur galioja, ypač turint galvoj lietuviškus reikalus. Laikraštis rašo:

„Daugelis žmonių daug dirba visai nekleidžiamai, ar jiems bus už tai apmokėta pinigų. Galima būtų teigti, kad kiekvienas žmogus šalia tiesioginio darbo, kuris neša pinigą, dar atlieka daugybę darbų grynai iš pasiaukojimo, idealizmo, ir ne tik dirba, bet šalia darbo pridėda ir ne mažai savo uždirbtų pinigų, kad toji veikla, kuriai jis pasišventęs, ir toliau plėtotųsi. Šitokia neapmokama darbu laikosi šimtai organizacijų, išvystomi didžiulės apimties karitatyviniai darbai, remiami religinės bendruomenės, netgi politinės partijos.

„Lygiai šituo idealistiniu be užmojėsčio darbu grindžiama ir mūsų tautinė bendruomeninė veikla. Užtenka tik pagalvoti, kiek daug darbo ir pasišventimo parodo ir įveda visi tie aktyvieji mūsų bendruomenės nariai, kuriais remiasi visos mūsų tautinis, bendruomeninis, kultūrinis ir organizacinis gyvenimas šiame krašte. Jeigu taip kiekvieno sugaištą valandą, atlikta darba ir parodyta iniciatyvą bei sumanumą apskaičiuotume ir bandytume įvertinti pinigais, tai greičiausia susidarytų milijardinės sumos. Bet mes viso to neskačiuojame ir priimame kaip natūralų mūsų pasireikimą“.

(r. d.)

Septynios DIENOS

Sunkūs sprendimai

Tvirtinama, kad prez. Niksonui reikia dabar spęsti du sunkius klausimus — Vietnamo ir strateginių ginklų apribojimo.

Vietcongas pradėjo Pietų Vietname pasvarinį puolimą. Reikia apsispręsti, ar pradėti dėl to vėl bombarduoti šiaurės Vietnamą.

Miestų gynybai JAV turėtų įsitaisyti raketų bazes. Visa tai kainuotų milijoniškus pinigus. Bet prezidentas neskuba nė pradėti pasitarimų su Sov. Sąjunga, kad abi pusės apribotų tokią gynybą.

Nesiuntė atstovų

Sov. Sąjunga ir kiti sovietų įtakoje esantieji kraštai atsisakė siųsti savo atstovus į Jugoslavijos komunistų partijos kongresą. Priežastis — esminiai nesutarimai.

Apsišaudymai

Tarp Egipto ir Izraelio pradėjo dažniau vykti stiprūs apšišaudymai. Vieno tokio apšišaudymo metu žuvo Egipto generalinio štabo viršininkas.

Egipte vykdomas prieš Izraelį nukreiptos masinės demonstracijos.

Raginama aštrinti ideologinę kovą

„Sovietiskaja Rossija“ ragina Sov. Sąjungos piliečius aštrinti ideologinę kovą, nes prieš Rusiją esanti vykdoma plati kampanija — nuo New Yorko iki Pekingo.

Į tą kampaniją įskaitomas ir Izraelis, kuris provokuojas Egiptą.

Devyniasdešimt devyneri metai

JAV negrų vadov Martyno Liuterio Kingo žudikas nuteistas 99 metams kalėti.

Teismas neįveikė atsakyti, ar jį nužudęs Ray vienas pats tai padarė, ar kaip suokalbiodalyvis.

Pažadai už pažadus

Indijos vadai visą savaitę tarėsi su Sov. Sąjungos krašto apsaugos ministru marš. Grečka.

Sovietai įsipareigoja stiprinti Indijos gy-

nybą — duoti ginklų. Pavojus Indijai ypač esąs sustiprėjęs po pasienio kovos tarp Kinijos ir Sov. Sąjungos.

Indija buvo linkusi pradėti gerintis su Kinija, bet tos minties atsisako, kai dabar susitarta su Sov. Sąjunga.

Padaugėjo nusikaltimų

JAV praeitais metais net 17 procentų padaugėjo rimtų nusikaltimų. Atskiras sritis imant, ginkluotų apiplėšimų padaugėjo 34 proc., nužudymų ir išprievartavimų 14 proc.

Sov. Sąjungos — V. Vokietijos santykiai

Nors komunistinių kraštų spauda neseniai yra rašiusi, kad Vakarų Vokietija ieško ryšių su Kinija, bet kai kurie reiškiniai rodytų, kad kaip tik Sov. Sąjunga gerina santykius su V. Vokietija.

Sovietų ambasadorius Carapkinas atėjo kanceliariui Kiesingeriui oficialiai pranešti apie pasienio nesusipratimą su Kinija. Tame pasimatyme Berlyno įtempimas jau nebebuvo minimas.

Pavojus frankui

Darbininkų reiškimasis nepasitenkinimas dėl atlyginimų ir dideli streikai pastatė vėl prieš pavojų Prancūzijos franką.

Spekulantai supirkinėja auksą, kurio kainos labai pašoko.

Sėkmingai nusileido

Atlikę erdvėje visus numatytuosius uždavinius, amerikiečių astronautai, skridę Apolo 9, sėkmingai nusileido.

Jie išskraidė 10 parų. Jų trejetą sudarė astronautai McDivitt, Scott ir Schweickart.

Kelionėje buvo įvykdytas pasivaikščiojimas. Pati pavojingiausia skridimo programos dalis buvo atliktą tada, kai du astronautai persikėlė į specialų įrengimą ir atsiskyrė keliavo vieni. Po tam tikro laiko jiems pasisekė vėl prisijungti prie kapsulės. Šitaip atskirti reikės ir tada, kai bus skrendama į mėnulį.

Dėl a.a. ANTANO GERDŽIŪNO mirties liūdesio valandą giliai užuojautą reiškiamieji sūnui Algiiui, dukterims Laimai, Rimai ir Birutei ir broliui Povilui.

DBLS Huddersfieldo Skyriaus Valdyba

Nepriklausomas Lietuvos valstybei nusipelnusias kūrėjui-savanoriui ir mielam polic. mokyklos prieteliui ANTANUI GERDŽIŪNUI mirus, reikiu nuoširdžiai užuojautą dukroms, sūnui, broliui Povilui ir kartu liūdiu.

T. Krivickas

PASAULIS APLINK MUS

USURIO UPĖS NESUSIPRATIMAS

ESKOLIO VIETOJE

Tarp Sov. Sąjungos ir Kinijos pasienio nesusipratimai skaičiuojami šimtais. Dažniausiai jie ir skelbiami jau kaip statistikos skaitmenys, neduodant jokių smulkmenų. Matyt, tas dabartinis, kuris įvyko kovo 2 d. rytą, arba buvo daug didesnis negu kiti, arba slepia kažkokių politinių siūlo galus. Teko matyti vieną laikraštiniųko spėliojimą, kad Sov. Sąjunga tyčia paskubėjusi su triukšmu paskelbtai tą atsitikimą, norėdama nutildyti Rytų Vokietijos vadą Ulbrichtą, kuris reikalauja spaudimo Berlyne. Ulbrichtas yra tikras Maskvos patikėtinis, dėl to Sov. Sąjunga už tą didelę ištikimybę klausanti visų jo pageidavimų. Dabar Ulbrichtas reikalauja pradėti spaudimą dėl Berlyno. Sov. Sąjunga spaudė diplomatiškai, net manevrus suorganizavo prie miesto, bet toliau, sako, negalėjo ir nenorėjo eiti, nes jai rūpi nepradėti įtempimo su naująja JAV administracija. Taigi patogu būtų pasakyti: gal mes ir galėtume aptvarkyti Berlyną, bet, žiūrėkite, kiniečiai pradeda antrą frontą.

Gali būti, kad toks spėliojimas neturi jokio pagrindo. Jau geriau gal tikty spėjimas, kad kiniečiai pasinaudojo dėl Berlyno keliamuoju triukšmu ir išprovokavo mūšį kaip reikiant ir dabar rėkia masiškai ir be perstojo. Ne naujiena, kad Kinija turi su Sov. Sąjunga teritorinių sąskaitų ir kad abu kraštai, nors ir komunistiniai, jau seniai laikosi ne kaip draugai, bet kaip priešai. Juk Mao Cetungas yra sakęs: „Maždaug prieš šimtą metų sritis į rytus nuo Baikalo ežero pasidarė rusų teritorija. Vladivostokas, Chabarovskas, Kamčatka ir kitos sritys pasidarė sovietų teritorija. Dar mes nepristatėme savo sąskaitos su tuo sąrašu“. Nacionalizmas komunistiniuose kraštuose nesireiškė tik tada, kai negalėjo arba, Kinijos atveju, kai būtinai reikėjo Sov. Sąjungos ekonominės paramos. Kiniečiai užtat ir sako, kad jie eję į savo teritoriją, nors sovietai nurodo, kad tasėjimas buvusios tikros pasalos. Kiniečiai paleidę porą šimtų kaimiečių aprengtų karių, o kai sovietai pakilę jų sudrausti, tai iš už upės pradėję šaudyti pasienio sargybinių, o taip pat ir tariamieji kaimiečiai.

Kinijai reikia žemių, o sovietinėje pusėje, sako, jos tuštėja, nes niekas nenori ten eiti gyventi. Keletas tūkstančių per metus apgyvendinama, o dvigubai tiek per tą laiką pabėga. Tik dabar Sov. Sąjunga tikrai susirūpinusi ir pradėjusi duoti visokias lengvatas tiems, kurie sutiks ten apsigyventi.

ŽVALGYBOS VORATINKLIUOSE

(10)

Kominformo tarptautinių agentų tinklas ilgą laiką buvo nepriklausomas nuo kitų sovietų žvalgybinių įstaigų. Jis pirmoje eilėje rėmėsi ideologiniais agentais, t. y., įvairių kraštų įsitikinusiais komunistais, kurių ištikimybė priklausė Sovietų Sąjungai. Kominformo žvalgyba ilgai niekur nesirejo. Tam buvo įvairių priežasčių. Atskirų kraštų kompartijos palaipsniui darėsi savarankiškesnės, ir besąlyginis paklusnumas Maskvai po truputį neteko savo idėjinio akstino. Pagaliau pokarėje Kominformas, kaip vienybės, drausminga iš Maskvos vadovaujama organizacija, buvo likviduota.

Tačiau iki trisdešimtųjų metų, ypač iki Stalino valymų, Kominformo agentų tinklas buvo labai platus ir veikė visoje Vakarų Europoje ir Amerikoje.

Pagrindinė sovietų tarptautinės žvalgybos organizacija, be abejo, yra KGB—valstybės saugumo komitetas—užsienių skyrius, kuris žvalgybą paprastai yra vadina mas GB. GB užsieniuose dirba dvilypiai—per vadinamąjį legalų ir nelegalų, atseit, konspiratyvinį aparatą. Legaliojo aparato darbuotojai būna diplomatai, prekybos misijų nariai, orinio susisiekimo bendrovės Aerofloto tarnautojai (nors pastarieji dažniausiai priklauso karinei žvalgybai) ir kiti užsieniuose dirbantieji pareigūnai. Nelegaliam GB aparatui priklauso slaptieji agentai, įvairių tautybių ir pilietybių asmenys, kurie slapta dirba žvalgybinį darbą. Konspiratyviniais sumetimais jie nepalaiko jokio ryšio nei su vietiniais komunistais, nei su sovietų diplomatinėmis atstovybėmis.

Aišku, kad visos sovietinės žvalgybos darbo smulkmenos viešumai nėra žinomos, bet pokarėje buvo ne vienas perbėgėlis ir Vakarus, jų tarpe ir gana aukštų buvusių sovietų žvalgybos pareigūnų, nemaža smulkmenų išryškėjo teisiamųjų sovietų agentų byloje, ir Vakarų spaudoje jau keletą kartų buvo gana smulkiai aprašinėjama sovietų organizacija ir darbo būdai.

Visiškai nepriklausomai nuo GB žvalgybos tinklo veikia sovietų generalinio štabo žvalgybos organizacija, kartais vadinama Ketvirtuoju Biuru, kuri oficialiai žinoma

Izraelio ministeris pirmininkas Eškolis, sako, buvo palaidotas su žydų karaliams taikytu iškilmingumu. Palaidotas dar net iškilmingiau kaip senieji karaliai, nes visur buvo karinės sargybos.

Bet kas bus pajėgus tokiais neramiais laikais po jo valdyti Izraelį? Tas pareigas laikinai perėmė buvęs jo pavaduotojas Jigalis Allonas, bet jis nepriimtinas ne tik įtakingajam gen. Dajanui, bet ir kitiems Izraelio vadams, nes jis esąs už nuolaidas arabų-žydų santykiuose. Nors ir labai aktyvus, Dajanas taip pat daugumai esąs nepriimtinas, nes jis nenorįs su niekuo skaitytis. Dėl to pasirenkama Golda Meir, 70 m. amžiaus senutė, kurios pareiga bus daugiau derinti vadų nuomones ir nesileisti į kraštutinumus. Ji taip gal pratempis iki lapkričio mėn., kada bus rinkimai, o per tą laiką gal suras ir tinkamą sau įpėdinį. Toks jau esąs nužiūrėtas — Pinhas Sapira, darbo partijos generalinis sekretorius.

Be kita ko, Dajanas davė suprasti, kad dabar į ministerius pirmininkus jis nerems nei Allono, nei kurio nors kito kandidato, išskyrus Meir.

KOVA SU NUSIKALTIMAIS

Gangsteris buvo dideliu mastu susisukęs lizdas JAV. Jo neturksta, aišku, ir kitų kraštų didiesiems miestams. Gangsterizmas, pavyzdžiui, mėgsta ir didįjį Londoną. Čia buvo jau matyti Mafijos pėdsakai, ir vyriausybė rado reikalo net nebesileisti kai kurių žymius vardus turinčių žmonių, bet palaikančių ryšius su nusikaltimais vykdančiu ar organizuojančiu pogrindžiu.

Bet Londone stengiamasi sulikviduoti tuos nusikaltėlių lizdus. Kiek anksčiau buvo viena didelė byla, kurioje būrys stambių nusikaltėlių nuteistas ilgesniams metams už terorą prieš varžovus. Dabar pasibaigė vadinamoji Kray brolių byla, kurioje irgi keliolika žmonių pasodinta ilgiems metams. Patys žymiausi nusikaltėliai gavo po 30 metų, kai kurie kiti šiek tiek mažiau. Per visus nuteistuosius susidaro 159 metai kalėjimo. Byla buvo svarstoma 40 dienų — pats ilgiausias laikas Britanijos kriminalinių teismų istorijoje.

Tie nuteistieji nužudymais palaikė terorą. Nuo jų kentėjo varžovai ir nepaklusnieji. Dėl to teroro sunku buvo nusikaltėlius suimti ir nuteisti — niekas nedrįso eiti liudyti. Reikėjo ištisų metų, kol buvo sudarytos sąlygos bylai perduoti teismui.

S. Baltaragis

Seriją paruošė E. Ilinis

peris, savo bendradarbių vadinamas Le Grand Chef — Didžiojo Šefu — atvyko į Briuselį, apsigyveno talpioje viloje Attrebatės gatvėje Nr. 101 ir sukūrė organizaciją, kuri žvalgybos istorijon įėjo kaip Raudonasis orkestras.

Kartu su Trepperiu Briuselin atvyko ir daugiau sovietų žvalgybos karininkų. Jo padėjėjas buvo Viktoras Sukulovas, kuris bendradarbių buvo vadinamas „Le Petit Chef“ — „Mažuoju Šefu“. Jis gyveno su padirbtu Urugvajaus pasu ir vadinosi Vincente Antonio Sierra. Netrukus Sierra įsitaisė meilužę, čekę gražuolę, vengrų milijonieriaus našlę, kuri su savo mažamete dukrele kartu gyveno.

Be to, Briuselyje įsikūrė dar trys sovietų agentai, visi, žinoma, svetimosios pavardėmis. Majoras Konstantinas Jefremovas buvo inžinierius ir Raudonojo orkestro karinis ir techninis žinovas. Leitenantas Michailas Makarovas buvo artimas Molotovo giminaitis ir dirbo kaip šifrų bei slaptąženklių specialistas. Leitenantas Antonas Danilovas palaikė ryšius su agentais Belgijoje ir Olandijoje.

Trepperis į savo organizaciją taip pat įjungė ir atskirus buvusiojo Kominterno agentų tinklo narius, kurių svarbiausias bene bus Vokietijos žydas Leo Grossvogelis. Su Grossvogeliu Trepperis įsteigė eilę prekybos bendrovių. Tos bendrovės buvo puiki priedanga žvalgybai, bet tuo pačiu metu jos taip pat davė ir nemaža pelno. Tokiu būdu Trepperis pasiekė to, kas labai reta žvalgybos istorijoje — jis ne tik sukūrė sėkmingą žvalgybos organizaciją, savo tinklus išskleidusią visoje Vakarų Europoje nuo Baltijos iki Viduržemio jūrų, bet tą organizaciją pats finansavo.

Ostendėje Trepperis įsteigė lietpalčių bendrovę, pavadintą „Foreign Excellent Raincoats“. Bendrovės palatose veikė slaptas radijo siųstuvas. Briuselyje jis įsteigė statybinių medžiagų bendrovę „Simexco“. Paryžiuje jis įsteigė kitą statybinių medžiagų bendrovę Simex, kurios prabangi raštinė buvo Eliziejaus laukuose. Šios bendrovės direktoriaumi buvo „Jean Gilbert“, iš tikrųjų — Leopoldas Trepperis.

(Bus daugiau)

Tik samprotavimai...

SIOKIA IR TOKIA SPAUDA

Lietuviškoji spauda svetur esanti siokia ir tokia, aplamai menka, neįdomi ir net nedemokratiška... Tokių ir panašių nuomonių pasigirsta vis dažniau ir garsiau. Praeitais metais „Metmenys“ 15 nr. paskelbė atsakymus į anketą, kurioje, be kita ko, buvo klausiami ir „ar turime laisvą, žmogų gerbiančią ir kultūrą puoselėjančią spaudą išeivijoje?“ „Metmenys“ spausdino eilės žinomų, įvairių ideologinių pakraipų intelektualų pasisakymus. Visi jie turi akademinius laipsnius, ir juos visus, matyt, galime priskirti prie mūsų šviesuomenės pirmūnų. Visi, vienaip ar kitaip samprotaudami, į tą klausimą atsakė neigiamai. Atseit, jų nuomone, neturime laisvos, žmogų gerbiančios ir kultūrą puoselėjančios spaudos...

Štai tų nuomonių nuotrupos. „Mūsų spauda parodė, jog ji sugeba įvesti gana griežtą cenzūrą“, nors ir „neatrodo, kad būtų galima kaltinti mūsų spaudą blogais norais (D. Šatas). Mūsų spauda, „dar vis tebesitituluodama laisvojo pasaulio spauda, pati atsisakė laisvės“ (V. Trumpa). „Jei laisvą spaudą nusakysime kaip atvirumą priešingai ar skirtingai nuomonei, kaip pagarbą ieškančiam tiesos, kaip meilę žmogui apskritai, tai mes lietuviškos laisvos spaudos neturime“ (kun. F. Jucevičius). „Nesimpatiškas mūsų spaudos bruozas — jos totalistinės tendencijos“ (J. Banėnas). „Visai laisvos spaudos neturime“ (J. Jakštas). „Šiandien JAV nėra nei vieno lietuviško periodinio leidinio redaktoriaus, turinčio teisę tarti: kovojau už žodžio laisvę ne vien sau“ (V. Kavolis).

Kaltinimai mūsų spaudai pikti, beveik kraštutiniai, tačiau šitas, sakykime, sutirštintas išpuolis prieš mūsų spaudą svetur „Metmenų“ anketoje toli gražu nėra vienintelis. Ir toje kritikuojamojoje spaudoje vis dažniau pasitaiko priekaištų, spauda pakritikuojama paskaitose ir labai dažnai pokalbiuose ir susitikimuose. Beje, daugelis cituotų ir necituotų užsienių lietuvių spaudos kritikų pirmoje eilėje kalbėjo apie JAV lietuviškąją spaudą, daugelis jų „Europos Lietuvio“, matyt, nė nepažįsta. Rašančiojo nuovoka, tie kritikai šitą savaitraštį be apsiribojimų, tur būt, nemerkty į tą bendrą menkinamąjį katilą, o redaktoriui leidis, vėliau gal bus progos kritiškai pasamprotuoti apie „Europos Lietuvį“ atskirai. Tačiau, aplamai kalbant, ir „Europos Lietuvis“ yra mūsų spaudos dalis, siejamas lietuviškųjų spaudos tradicijų, įtaigojamas visuomeninių nuotaikų ir kausto-

mas tų specifinių emigracijos sąlygų. Vadinasi, apie mūsų išeiviškąją spaudą kalbėdami, tuo pačiu, nors ir sąlyginai, liečiame ir „Europos Lietuvį“.

„Išeivijos spauda yra apgailėtino lygio“, pabrėžė jau cituotasis kun. Feliksas Jucevičius. Ir čia jau kalbama ne apie esminius dalykus, bet paliečiamas amatininkiškas, atseit, žurnalistinis mūsų spaudos lygis. Be vienos kitos, deja, retos išimties, jis iš tiesų yra nuostabiai menkas. Tokią išvadą pasidaryti nėra koks nors Amerikos atradimas. Tai nėra paslaptis nė daugeliui spaudos leidėjų, redaktorių, žurnalistų. Tačiau daugelis žygių spaudą tobulint dažnai atsimuša į kietą tikrovės sieną.

Spaudos leidyba yra brangus dalykas. Popierius, spaudos darbai, paštas pareikalauja nemaža lėšų. Prie to dar prisideda redaktorių, administratorių atlyginimai ir kitos išlaidos. Tuo tarpu užsienių lietuvių spaudos tiražai nėra aukšti, o kartais net apgailėtinaai menki. Pajamos iš apmokamų skelbimų yra nedidelės. Beveik nuostabu, kad tokiomis sąlygomis mūsų spauda aplamai išsilaiko.

Pagrindiniais išeiviškosios spaudos ramsčiais bene laikytini tie žmonės, kurie ją gamina. Lietuviškos spaustuvės, tiesa, retai įstengia atlikti aukštos kokybės darbus, bet jų kaštai yra žemi. Lietuviški leidiniai neišsilaikytų, jei būtų spausdinami amerikiečių ar vokiečių spaustuvėse. Lietuviškos spaustuvės dirba pigiau, nes spaustuvininiai mažiau uždirba. Retas išeivijos redaktorių uždirba daugiau už eilinį darbininką. Neatsitiktinai ekonomiškai stipriausi yra vienuolių leidžiami laikraščiai ir žurnalai. Vienuoliai, tėvai ir broliukai, neapmokami dirba visuose leidybos baruose — redakcijose, administracijose ir spaustuvėse.

Tačiau ir tokiose sąlygose retas lietuviškas periodinis leidinys išsilaiko vien tiktaisi savo prenumeratorių ir skelbimų. Renkamos aukos, ruošiami renginiai, kurių pelnas skiriamas spaudai, pagaliau daugelis išeivijos periodinių leidinių turi organizacinius, srovinius, grupinius užnugarius, kuriems ir tenka galų galę rūpintis trūkstatų lėšų suteikimu. Juk ir „Europos Lietuvis“ nebūtų 22 metus išsilaikęs, jeigu neturėtų ekonominio Lietuvių Namų Bendrovės užnugario...

Šitokios leidybos sąlygos savaime apriboja spaudos klestėjimo galimybes. Apriboja dvejopai. Periodinių leidinių organizaciniai užnugariai, būdami atsakingi už lėšas, iš redaktorių reikalauja, kad leidiniai laikytųsi jų linijos, remtų jų idėjas ir

liaupsintų jų srovę. Iš tiesų daugumas lietuviškų išeivijos periodinių leidinių yra aiškiai ir nedviprasmiškai sroviški, kas jau savaime apriboja jų žurnalistines galimybes.

Antra vertus, be pinigų aplamai sunku, o gal ir neįmanoma padaryti gerą laikraštį. Sakykime, kokių 2000 egz. tiražo Vokietijos ar Anglijos provincijos savaitraščio redakcijoje normaliai dirba 3-4 žmonės. Toks laikraštukas neblogai išsiverčia, žinoma, tik iš gaunamų skelbimų. Panašaus tiražo lietuvišką laikraštį paprastai redaguoja vienas žmogus, kuris, be to, dar pats skaito korektūras, dažnai padeda administracijai, atlieka aibes kitokių pašalinių ir visuomeninių darbų. Žurnalistas, o ypačai redaktorių turi daug skaitytį, domėtis, informuotis, kas vyksta „pasaulyje aplink mus“, bet lygia dalia jis taip pat privalo, kaip ir kiekviename amate, skirt akylą dėmesį smulkmenoms, rūpestingai paruošti spausdinamąją medžiagą, parūpinti informacijų, parinkti tikslas antraštes ir antraštelės. Daugumas mūsų redaktorių paprasčiausiai nespėja viso to tinkamai atlikti.

Retas, o gal joks lietuviškas laikraštis svetur neįstengia savo bendradarbiams ir korespondentams mokėti normalius honorarus. Tenka pasikliauti atsitiktine ir dažnai mėgėjiška talka. Vieni redaktoriai laikračių niekad nepajėgs prirašyti, ir todėl tokių bendradarbių indėlis yra labai svarbus ir reikalingas, bet jų rašinių kokybė pernelyg dažnai būna menka, nes juk ir sumaniausias redaktorių neįstengs kiekvieno mėgėjiško rašinio taip ištaisyti, kad skaitytojas jau išvystų profesionaliai paruoštą straipsnį.

Tai būtų maždaug viena medalio pusė... R. E. Maziliauskas

NE SAU RAŠĖ

Anglies tyrinėtojo bei sintetinio benzino išradėjo Franzo Fischerio (1877-1947) bendradarbis parašė darbą ir davė mokslininkui įvertinti. Šis peržiūrėjo rankraštį ir parašė užrašė savo pastabas. Gavęs jas, darbo autorius niekaip negalėjo perskaityti. Kolegos irgi niekuo negalėjo padėti. Jaunuolis ryžosi eiti pas patį Fischerį:

— Labai atsiprašau, bet aš negaliu perskaityti tamtos pastabų...

F. Fischeris užsidėjo akinius, bandė perskaityti raštą ir šiaip, ir taip, bet nieko neįžėjo. Pagaliau grąžino rankraštį: —Ne, negaliu perskaityti ir aš, mano braniai laikytųsi jų linijos, remtų jų idėjas ir

ARTEJANT VELYKOMS IR VASARAI

Mūsų kainos siuntiniams į Lietuvą pasilieka vis tos pačios. Artėjant Velykoms ir vasarai, dabar jau yra pats laikas pasiųsti dovanų siuntinuką savo artimiesiems. Siūlome tokius specialiai paruoštus siuntinius, kurie būtų ypač naudingi jūsų giminėms:

VASARINIS 1969. 1:

Nepermatomo nailono medžiaga 4 suknėlėms, 3 su puse jardo viln. angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3 su puse jardo viln. medžiagos moteriškam kostiumui, 1 terileno bluzelė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, 2 poros vyriškų arba moteriškų geriausios rūš. nailoninių kojinių.

Kaina £25.0.0

VASARINIS 1969. 2:

Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3 su puse jardo angliškos vilnonės labai geros kostiumui medžiagos, šilkinė arba nailoninė medžiaga dviems suknėlėms, 1 vyriškas ar moteriškas itališkas nailoninis lietpaltis, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški nailoniniai marškiniai, dėžutė šokoladinių saldainių.

Kaina £27.10.0

Taip pat kiekvienas jūsų užsakytasis arba pasirinktasis siuntinys gali būti papildytas šiais žemiau išvardintais dalykais, kurie visada naudingi ir laukiami Lietuvoje: Labai gera vilnonė skarelė £1.7.0, nailoninis vyriškas arba moteriškas lietpaltis £3.10.0, vyriški arba moteriški megztukai £4.0.0, nailoninės vyriškos arba moteriškos kojinės 12 šil.

BALTIC STORES LTD.

(Z. JURAS)

421 HACKNEY RD., LONDON, E.2.

Tel. SHO 8734

Su malonumu priimame užsakymus siuntinių, kuriuos siuntėjas pats pasirenka pagal mūsų kainoraštį arba užsako, kas jam patinka. Taip pat persiunčiame ir jūsų pačių supirktuosius siuntinius.

Mūsų sąskaitos duoda teisę gauti pajamų mokesčio, Income Tax, sumažinimą, taipgi patariame įvairiais Income Tax klausimais.

Atstovas Anglijoje: A. Kuzmickas, 31 Milton St., Eccles, Manchester.

Europos lietuvių kronika

SUVAŽIAVIMŲ MEDŽIAGA

Nenorėdami suvėlinti laikraščio, DBLS ir LNB suvažiavimų pranešimus ir aprašymą išspausdinsime kitos savaitės numeryje.

MOSŲ REMĖJAI

Apsimokėdami už laikraštį ar Nidos Knygų Klubą leidinius, šie tautiečiai buvo malonūs pridėti aukų lietuviškam spausdintam žodžiui paremti: po 6 šil. J. Levinskas ir M. Zvingilienė, po 3 šil. Ig. Grundulas, A. Kubilius, K. Levinskas, M. Ramonis, M. Mozūras, Ig. Šimkus, S. Zemaitaitis, V. Puidokienė, B. Puodžiūnienė ir L. Adamkavičius.

LONDONAS

SV. ONOS DR-JOS SUSIRINKIMAS

Šv. Onos Moterų Draugijos metinis susirinkimas šaukiamas kovo 23 d. Parapijos salėje.

Tikimasi, kad susirinkime dalyvaus kun. J. Sakevičius. Pradžią 4 val.

MARGUCIŲ BALIUS

Šv. Onos Moterų Draugija ruošia Margucijų balių balandžio 12 d. Parapijos salėje. Žada gražinietės iš Coventrio atvažiuoti dideliu autobusu. Pradžią 7.30 val.

LANKESI DAIL. P. BUGAILISKIS

Atstogaudamas Londone, Lietuvių Namuose lankėsi nuolat Derby gyvenęs dail. P. Bugailiskis.

PAIESKOJIMAI

VAINAUSKAS Petras ar ŠADEIKA Česlovas ar TOLIUŠIS, patys ar žinantieji apie juos, prašom rašyti: A. Navickas, 56 Albert St., Kettering, Northants.

JAUNIMUI

PASIVAZINĖJIMAS I MANCHESTERI

Kovo 8 d. Cheetham Town Hall salėje Manchesterio lietuvių skautiškasis jaunimas suruošė šv. Kazimiero minėjimą, į kurį buvo pakviesta ir Londono „Grandis“. Nuvažiavome ir buvome priimti tikrai pagal lietuviškus papročius. Kelionė ilgą autobusą važiavome net 6 valandas, tai apturėjome didžiulį malonumą, kai buvome tuojau pavaišinti skaniais pietumis.

Vakare Manchesterio ir Londono jaunimo grupės atliko minėjimo programą — dainavo ir šoko.

Po programos buvo pasiūlymas ir tikrai, sakytum, gera proga visiems tarpusavyje pabendrauti.

Tik sekančią dieną po pietų „Grandis“ teiškeliauo atgal namo — į Londoną. Visi išvykos dalyviai buvo patenkinti, bet jau ir skubėti reikėjo.

S. M.

TURTINGI VISADA DAROSI TURTINGESNI

Ir čia yra planas, kaip prisijungti prie jų:

1. Taupyk kas mėnesį po 20 svarų, ir per metus bus ne 240 svarų, bet 256 svarai.
2. Investuok į Baltic Savings & Investments Co., ir jūsų investicija per metus uždėrs 8% gryna, kas yra lygu 12%.

Investuotas 1000 svarų jau per vienerius metus uždėrs 80 svarų.

Baltic Savings & Investments Co.,
421 Hackney Rd., London, E.2,
England.

Tel. 01 739 8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybę ir sutvarkome palikimo reikalus.

IR VASARĄ, IR ŽIEMĄ,

IR RUDENĮ, IR PAVASARĮ
ne tik maistu, bet ir kitomis gėrybėmis
Jei saviems padėti nori,
Padarysi tai tikrai,
Kreipkis tik tuojau pas TAURĄ,
Ir neliks kišenė kiura!

TAURAS
3, ST. DUNSTAN'S GARDENS,
LONDON, W.3.
Tel. ACO 4374

Atstovas Manchestyryje:

L. Puras, 79, Victoria Cresc., Eccles,
Manchester

NOTTINGHAMAS

MINEJIMAS NOTTINGHAME

Šaltas, nejaukus oras sulaukė daug mūsų kaimynų ir rėmėjų prie pečiaus, todėl turėjome pasitenkinti beveik vien Nottinghamo publika.

Gal net ir gerai, nes tikrai įvertinanti publika turėjo geros progos pasigėrėti mūsų solistės V. Galbuogytės koncertu Nepriklausomybės minėjime Nottinghamame. Jaunoji dainininkė atsivežė gana didelį repertuarą populiariųjų ir vieną kitą negirdėtų dainų. Koncertas padalytas į tris dalis, pertraukias užpildant Nottinghamo tautinių šokių grupe, vadovaujamai Janinos Vainoriūtės.

Akomponuojama Alan Crooks, pasipuošusi tautiniais rūbais, V. Galbuogytė sudainavo A. Kačanausko „Kur Nemunas banguoja“, S. Šimkaus „Kur bakūzė samana“, ir M. Petrausko „Naujoji gadynė“.

Stiprus lyrinis sopranas pripildė salę, užimponuodamas publika, priversdamas, net ir kamposse besišnibždančius, nutilti ir pasiklausyti.

Salėje galėjai jausti tą šventadieninę nuotaiką, tiek dainos, tiek ovacijų metu.

Solistei pailsint, Nottinghamo tautinių šokių grupė sušoko „Mikitiene“ ir „Voveraitė“. Grupė šiuo metu jau daugiau prasiplėtusi, matyti daug naujų veidų, kas džiugu kiekvienam lietuviui. O darbo čia ir įdėta: ir kojos mikliau lankstosi, ir šokių formacija pastovesnė.

Antroje koncerto dalyje solistė padainavo S. Šimkaus „Pas močiutę augau“, „Poor wandering one“ — Gilberto ir Sullivan'o ir vėl S. Šimkaus „Oi kas“.

Balsas dar lygesnis, ypač aukštosios gaidos, jausti pilnas kompozitoriaus jausmų perdavimas, ypač Gilberto ir Sullivan'o. Tarp kitko, nenorėčiau kritikuoti solistės pasirinkimo, bet negalėjau suprasti, kodėl įmaišyta viena daina svetima kalba. Manau, kad tam buvo gero priežastis.

Tautinių šokių grupe pašokus „Kalvelį“, V. Galbuogytė vėl pasirodė su trimis dainomis: „Plaukia sau laivelis“ — S. Šimkaus, „Gėlės iš šieno“ — V. Jakubėno ir „Vakaro smuikas“ — A. Kačanausko. Klausytojų katučių dar buvo priversta sudainuoti S. Šimkaus „Pamylėjau vakar“.

Teko girdėti V. Galbuogytę dainuojant prieš kokius ketverius metus, bet dabar, jeigu būčiau nežinojęs, iš balso tikrai nebūčiau atpažinęs. Per tą trumpą laiką labai daug ko pasiekta. Balso stiprumas, lygumas, sakinių išlaikymas, išgyvenimas dainoje ir jos pristatymas publikai jau tiesia kelią į profesionalizmą.

Puikiai atlikta — sėkmės ateityje! Grįždamas prie šio minėjimo pradžios, norėčiau prisiminti vieną kitą S. Kuzminsko mintį. Savo paskaitoje prelegentas palietė pasaulio politiką, o ne įprastus istorinius įvykius. Pagrindinė paskaitos mintis: būti atsargiems ir nepamesti to, ką mes dar turime — savo lietuviškos kultūros, papročių, kalbos, nes dabartinis pasaulis, ypač jaunuomenė, stengiasi suversti viską, kuo Vakarų pasaulio gyvenimas yra pagrįstas, bet į tą tuštumą, į tuos griuvėsius nieko naujo neturi pastatyti. Tad ir mes nepradėkime griauti to, ką turime, nes galime pasijusti bestovų griuvėsiuose, be vilties ateityje.

Minėjimas praėjo labai jaukioje nuotakoje mūsų nepailstančio organizatoriaus K. Bivainio dėka.

Sekmadienio rytą Jaunimo Židinyje pamaldų metu vėl giedojo V. Galbuogytė ir mūsų moterų chorėlis. Kun. Matulis, nors dar labai stiprus, šv. Kazimiero šventės proga atlikė DBLS skyriaus užprašytas už Lietuvą pamaldas ir pasveikino Kazius.

H. Gasperas

TARPTAUTINIS KONCERTAS

Kovo 22 d., 7 val., Albert Hall Nottinghamame Anglų — Ukrainiečių Draugija rengia

Tarptautinį dainų ir šokių koncertą.

Programoje pasirodys anglų, airių, latvių, lietuvių, lenkų, amerikiečių ir skotų grupės.

Įėjimas suaugusiems 6-4 šil., vaikams pusė kainos.

Pasistenkite atsilankyti, pasižiūrėti ir pasiklausyti — nesigailėsite.

DBLS Skyriaus Valdyba

JAUNIMO ŽIDINYS

16 Hound Rd., West Bridgford,
Nottingham, NG2 6AH, Tel. 85738.

BENDRAS SVIETIMO DARBAS

Mieste gyvenantiems vaikams ir jaunieliui liet. kalbos ir kitų liet. dalykų pamokos nuo kovo 23 dienos yra Židinyje po lietuviškų 11.15 valandos pamaldų. Kolonijos tautiečiai tam rodo gero dėmesio. Tikimasi turėti daugiau mokytųjų. Tuo tarpu mokosi vaikų ir jaunimo grupės.

Bendras sutartinis darbas teikia naujų vilčių.

Užsirašykime pas Židinio vadovybę arba organizacijų vadovus nedelsdami.

STOKE-ON-TRENT

NEUŽMIRSTAMAS MINĖJIMAS

Ir vėl pasirodė teisingas priežodis, kad ne kiekybė, bet kokybė ima viršų. Stoke-on-Trento apylinkės keli atsargos kariai, arba, kaip juos čia vadina, keli bukapročiai, mėginami pašiepti „kareivėliais“, suruošė Vasario 16 d. minėjimą. Minėjimas J. Johnstono pasirodymo dėka turėjo puikų pasisekimą.

J. Johnstonas atvyko su poniu ir, prabildamas lietuviškai bei angliškai, visus sužavėjo. Ir nenuostabu, nes, turėdamas puikių retorinių gabumų, jis dar gliaui yra studijavęs Lietuvos istoriją. Reikėjo gero oratoriaus sugebėjimo trumpu laiku nušviesti, lyg meteoru ar kometos dangų, lietuvių praeitį nuo Vytauto D. laikų, caro priespaudą, nepriklausomybės kovų didvyriškumą ir trumpai taikos meto kultūrinis bei industrinius atsiekimus. Nenuostabu, kad mačiau daug sujudintų veidų, o kai kam ir akys buvo drėgnos. Čia dar kartą pabrėžiui, kad neužtenka vien retorinių gabumų ar profesionalo dėstytojo praktikos: reikėjo kalbėti širdimi, kad pasiektų kitų širdis. Johnstonų atsilankymas negreitai čia bus pamirštas, nes jo kalbų įspūdis tikrai buvo prasmingas ir gilus.

Po Johnstono kalbos Manchesterio skyriaus „Ramonės“ pirm. K. Murauskas tarė sveikinimo žodį, dėkojo J. Johnstonui už turtingą prakilną, kartu primindamas, kokio svarbaus įvykio metinės švenčiame.

Po to sekė šokiai, grojant elektriniams vargonams, kurių muzika pralenkė visas kitas prieš tai turėtąsias.

Loterija buvo gražiai surengta, skoningai sutvarkyta ir turėjo didelį pasisekimą ir patrauklumo. Už jos sudarymą ir pasisekimą padėka priklausė St. Kalsevičienei, kuri nepagailėjo nei darbo, nei vargo, nei pasiaukojimo.

Savaime peršasi galutinė išvada, kad vakaras-minėjimas buvo visiškai pavykęs.

Vytautas

COVENTRY

MARGUCIŲ BALIUS

DBLS Coventrio Skyriaus Valdyba balandžio 7 d., 7 val. vak., Velykų antrąją dieną, Lenkų Klubu salėje, White Friars Lane, Coventry, rengia

MARGUCIŲ BALIŲ.

Šokiams iki 1 val. ryto gros E. Dragūno kapela, baras su įvairiais gėrimais ir užkandinė veiks iki 11.45 val.

Gražiausi margučiai bus premijuojami. Na, žinoma, bus ir kitų įvairumų.

Visus tautiečius iš arti ir toli su draugais ir pažįstamais prašom atsilankyti — praleisite linksmai laiką artimųjų tarpe.

Skyriaus Valdyba

LEIGH

SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

DBLS Leigh skyriaus valdyba šaukia narių susirinkimą, kuris įvyks kovo 22 d., 6 val. p.p., Millstone Inn, 52 Harvey Lane. Bus atstovo pranešimas iš metinio s-mo Londone. Narius ir apylinkių tautiečius prašome gausiai dalyvauti.

Metiniame skyriaus narių susirinkime, kuris įvyko sausio 25 d., papildyta skyriaus valdyba, kuri pareigomis pasiskirstė šitaip: pirmininkas Dilijonas Alfonsas, vicepir. Bruzgas Antanas, sekretorius Steponavičius Domas, kultūros reikal. Blažys Juozas, kasininkas Pilipavičius Jonas.

DAINOROS PRASYMAS

Neatsisakite už XV tomą Liet. Enciklopedijos ir kitas knygas ir neatsakę į paraginimus, bus paieškomi per laikraštį. Dar kartą prašomi tuoj pat atsiskaityti.

Naujos knygos:
Dr. K. Grinius — Atsiminimai ir mintys — 0.178.

Dr. J. Grinius — Mano viešnagė Amerikoje — 0.70.

V. Slaitas — 34 eilėraščiai — 0.130.

Pr. Naujokaitis — Aukšiniai rageliai — Iyrika — 0.170.

D. Sadūnaitė — Tu esi mano žemė — eilės — 0.130.

J. Padikutinis — Ešu keleivis — 0.8.6.

H. Didžiulytė — Ošanėlis pušys (vaikystės prisiminimai) — 1.2.0.

Ploksitelės, gintaras, žemėlapiai, žodynai.

Rašyti:
D a i n o r a, 14, Priory Rd., Kew, Surrey.

NAUJAS TRANSPORTAS,

ŠVIEŽIOS PREKĖS

Trejos devynerios — pokelis 12 šil.

Lietuviškas krupnikas — 2 sv. 8 šil.

Lietuviška degtinė „Dar po vieng“ — 2 sv. 8 šil.

Gaunama: Z. Juras, 421 Hackney Rd., London, E.2.

Skaitytojų laišškai

AR JAU TOKS BLOGAS?

„Spaudos“ skyrelį skaičiau nuo pat jo atsiradimo. Jis man patiko, ir labai apgailėstaučiau, jeigu jis išnyktų.

Ne visuomet sutikau su kai kuriais iškeliamais klausimais, kai kas nepatikdavo, bet pasiskaitęs turėdavau progos palaukti savo smegenis, kurie prie automatinių fabriko darbo pradeda apstingti ir nebesi-gaudyti, kas darosi mūsų emigrantiškoje bendruomenėje. Rodos, kad viskas taip gerai, o apžvalgininkas, bevartydamas mūsų išievoli spaudą, atranda blogybių, kurias bando išskelti į viešumą.

Savikritika, neigiamybių kėlimas būtina reikalinga, nes tai laisvo demokratinio gyvenimo pagrindas. Mes gyvename laisvame pasaulyje ir privalome galvoti laisvai. O A. Sipavičius nori, kad mes būtume tokie, lyg gyventume Sov. Sąjungoje, be kritikos, be laisvo žodžio ir darytume taip, kaip kas iš aukščiau įsako.

Spauda turi būti laisva, ir joje dalyvaujantieji žmonės privalo turėti teisę rašyti laisvai, be jokių trukdymų.

A. Sipavičius primeta R. E. Maziliauskui, kad jis simpatizuoja sovietų žurnalistams iš aprašymų Sovietų parodos Londone. Po įvairių citatų A. Sipavičius rašo: „Tikiu, kad į tai reaguos mūsų Londono veiksniai“.

R. E. Maziliauskas aprašė, kaip buvo, ir jokie Londono veiksniai negali nieko reaguoti. Visi ejo į parodą, susitikinėjo, kalbėjosi ir diskutavo ir į svečius kvietėsi tuos lietuvius, kurie aptarnavo vadinamąjį Tarybų Lietuvos skyrių. Nebuvo bendro nusiistatymo tuo reikalu, darė, kaip kas norėjo. Žodžiu, buvo bendraujama, nors, prisilaikant mūsų vyriausių veiksmų nustatymo, taip neturėjo būti. Tie lietuviai buvo visasąjunginių sovietų prekybos ir pramonės ministerijų Maskvoje parinkti žmonės, atseit, jų tarnautojai, o ne eiliniai žmonės.

Bet pagaliau ar yra čia ko išsigąsti? Juk

LIETUVISKOS PAMALDOS

PRESTONAS — kovo 23 d., 12.15 val. (St. Ignatius' bažn.).

MANCHESTERIS — kolektojos kovo 29 d., 4.30 val., St. Chad's bažn. ir kovo 30 d., 11 val., Notre Dame vienuolyne, Big-nor St., Manchester 8.

Vedėjai: kun. A. Geryba.

KETTERING — kovo 23 d., 12 val., šv. Ed-vardo bažn., London Rd. Rekolkecijų—velykinės atlikimo pamaldos.

NOTTINGHAM — kovo 23 d., 11.15 val., J. Židinyje.

NOTTINGHAM — kovo 30 d., 11.15 val., J. Židinyje.

ROCHDALE — kovo 23 d., 12 v.

LEEDS — kovo 30 d., 3 val. p.p.

BRADFORD — balandžio 6 d., 12.30 val.

MANCHESTERIS

ATSTOVO PRANEŠIMAS

Kovo 22 d., šeštadienį, Lietuvių Sociali-niame Klube šaukiamas DBLS Mancheste-rio skyriaus susirinkimas, kuriame atstov-As A. Jaloveckas papasakos apie DBLS ir Lietuvių Namų Bendrovės suvažiavimus.

Kviečiami dalyvauti nariai ir akcininkai ir visi tai reikalingi besidomintieji.

Pradžią 6 val. vakare.

ROCHDALE

SUSIRINKIMAS

Kovo 22 d., šeštadienį, 6 val., Ukrainie-čių klube, 80 Molesworth St., bus daromas pranešimas iš DBLS atstovų ir LNB akci-ninkų suvažiavimu.

Visus DBLS skyriaus narius ir akcinių-kus prašome dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

LIET. SODYBA

— Šiais metais vėl tęsiamas Sodybos at-želdinimas. Bus pasodintas nemažas kiekis eglaičių, pušaičių ir japoniškų medžių. Jei-gu būtų lėšų daigams nupirkti, kalėd. eg-laičių plotas būtų galima žymiai padidin-ti. Be kita ko, tai yra nebloga investacija, nes užteletėjusios eglaitys, kaip žinoma, turi gerą rinką ir kainą. Tūkstantis gerai išsi-vysčiusių eglaičių daigų kaštuoja 16 svarų ir 10 šil. Kas norėtų prisidėti prie Sodybos apželdinimo?

— Negausius Middlesbrough apylinkės lie-tuvių būrelis per A. Paulauską atsiuntė gražų rūbą ir avalinės siuntinį buvusiam savo draugui Sodybos gyventojui A. Gurs-kui. Pastarasis į Sodybą persikėlė jau li-gonis ir visiškai beturtis. Pažymėtina, kad A. Paulauskas, Urbonas ir kiti tos apylin-kės lietuviai jau seniai rūpinosi savo drau-go likimu, ir tik jų dėka jis atsirado Sody-boje. Gražus ir sveikintinas pavyzdys.

— Trys bradfordiečiai, A. Laurušonienė, P. Laurušonis ir P. Mončiūnskas, įstojo į Sodybos klubą tikraisiais nariais.

mes jiems parodėme, kaip čia gyvename, ką veikiam ir ką galvojame, o jie pasida-lijo su mumis savo rūpesčiais bei išgyveni-mais. Tuo būdu buvo išlaužta didelė skylė toje geležinėje uždangoje, kuri yra pasta-tyta Maskvos tarp Lietuvos lietuvių ir mū-sų.

Kuo daugiau tokių skylių bus išmušta, tuo ta geležinė uždanga bus silpnesnė. Laisvą spaudą ir laisvą žodį visomis gali-momis priemonėmis privalome skleisti už geležinės uždangos, o ne jų metodus per-kelti šiaupus geležinės uždangos, kaip kad A. Sipavičius nori. Kad jam nepatinka, tai turi ir visiems nepatikti.

S. Kasparas

PAJUOKAVIMAI DEL PRAEITIES

Malonus Redaktorius,
E. L. Nr. 8 „Spaudoje“ apie minėjimus ir minėtojų rašoma, kad mūsų rimti istori-kaip stipriai abejoja, ar Lietuvos kunigaikš-tis Vytautas su savo žirgu galėjo įjoti į Juodąją jūrą.

Viskas atrodo visai natūralu. Jeigu Juo-doji jūra būtų kur nors Indijoje, žinoma, būtų jojęs dramblių, o jei ta pati jūra būtų Afrikos dykumos, būtų jojęs kuprunaga-riai. Atrodo, istorikam, ar jie rimti, ar ne-rimti, nėra ko abejoti.

Toliau rašoma, kad lietuviai seniau dirb-davo plikom rankom. Matyt, seniau lietu-viai nebuvo taip išlepe ir išponėję ir nebi-jojo pūslėtų rankų.

M. S. R.

VOKIETIJA

ATKURTA APYLINKĖ

Miesau/Pfalz. Vasario 16 d. įvyko VLB Miesau Apylinkės atkuriamasis susirinki-mas. Prieš keletą metų čia esant didesniai lietuvių telkiniui (4203 LSCo), ši apylinkė buvo didelė ir pajėgi. Likvidavus kuopą, iškriko ir bendruomenė.

Praeiūt metų pabaigoje imtasi iniciaty-vos Apylinkę vėl atkurti. Iki susirinkimo įstojo 14 narių. Išrinkta Apylinkės Valdy-ba: pirmininku dr. Jurgis Gurekvičius, sekretorium Juozas Verys, revizoriai: Er-win Margis ir Klemensas Zakis. Tikimasi, kad ir aplinkui gyvenantieji lietuviai su-pras bendruomenės reikšmę ir jon stos na-riais.

iv

A. A. Antanas Raslanas, dažytojas, gi-mes 1883. I. 17 Utenoje, mirė 1969. I. 14 Rendsburge.

PRANCŪZIJA

Pr. LB Krašto Tarybos posėdis buvo sau-sio 24 d. Posėdyje buvo svarstomas PrLB vidaus tvarkos nuostatų projektas.

Pamaldos už min. P. Klimo vėlę atlaiky-tos sausio 26 d.

Milašius bičiulių draugijos rūpesčiu ge-gužės mėn. bus prikalta paminklinė lenta Fontainebleau mieste prie namo, kuriame gyveno ir mirė poetas O. V. Milašius.

Ta proga PrLB krašto valdyba numato suruošti išvyką į Fontainebleau.

S. Petkevičaitės mirties metinių proga pamaldos buvo vasario 9 d. Velionės ant-kapis pašventintas Billancourt kapinėse. Antkapį padarė skulpt. A. Mončys.

Tautinių šokių grupė pradėjo repetitijas. Jolita Kavaliūnaitė, atvykusi studijuoti iš Clevelando, yra grupės vadovė. Šiais me-tais šoka: Chantal Chlibinskaitė, Jolita Ka-valiūnaitė, Francoise Laude, Ada Martin-kaitė, Regina Vaiciekauskaitė, Antanas Liutkus, Bernard Odier, Michel Pagnier, Mario di Presenti, Jonas Vaiciekauskas.

A